

ПОЛІТИКА ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОГО ТА РЕГІОНАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

Розглянуто проблематику поширення та налагодження партнерських транс-національних відносин у контексті глобалізації. Висвітлено процес трансформації регіональної політики держав перехідного типу в системі пошуку та вироблення ефективних форм політичного партнерства.

Ключові слова: транснаціоналізація; трансформація; партнерство; регіоналізація; глобалізація.

Постановка наукової проблеми та її значення.

Система відносин на різних рівнях соціальних сходинок достеменно проходить кризу масу трансформацій. Трансформації на побутовому рівні зумовлені особливостями існування людей, так само в системі міжнародних відносин зумовлюються певні особливості розвитку. Розвиток міжнародного партнерства є чи не основною складовою процесу глобалізації, переходу до геоeкономіки чи просторової економіки, як складової стабільного розвитку сучасної цивілізації. Складові міжнародної політики, безпеки та миру потребують проведення додаткового аналізу, адже безумовно постає мегасучасна проблема подолання міжнародного тероризму та інших глобальних загроз, зокрема існування гібридних воєн. Достеменно виділити термін гібридна війна та здійснити спробу описати процес, завдяки якому це явище стрімко ввійшло у словотворчий обіг неможливо на сучасному етапі існування такого явища. Проте доволі цікавою та неординарною залишається тематика дослідження партнерства, адже саме явище партнерства у системі міжнародних відносин є першоджерелом конструктивних змін, котрі призводять до трансформації системи та стимулюють подальші глибинні зміни у розвитку суспільства. Транснаціональне партнерство диктоване розвитком «неокейнсіанської» [1] теорії та формуванням «нової кейнсіанської школи» [2] в 70-х роках ХХ століття. Проте партнерство на економічних рівнях та діяльність транснаціональних корпорацій тісно взаємопов'язане з регіональними економічними політичними змінами, котрі, у свою чергу, взаємозалежні від політичної кон'юнктури окремих держав. Трансформації політичної кон'юнктури та пошуки новітніх систем партнерства в глобальному та регіональному середовищі впливають на всю систему економічних, соціальних, а основне політичних взаємозв'язків між суспільствами. Безпосередньо стрімкі зміни в соціальних сферах життя окремих держав, держав, котрі перебувають у стані взаємозалежних економічних і політичних союзів (автор має на увазі ЄС та інші форми партнерства) впливають на трансформації партнерства на глобальних рівнях у політичному, суспільному, економічному та військовому житті.

Аналіз останніх досліджень. У вивченні розвитку, трансформації та пошуку глобального партнерства, а також впливів економічних, соціальних, культурних, релігійних та політичних чинників міжнародного партнерства беззаперечного успіху досягли такі дослідники як А. Сміт, Д. Кейнс, П. Мінфорд, Є. Прескот, Т. Сарджента, Г. Спенсер, М. Вебер, А. Турен, Т. Парсонс, Р. Емерсон, Д. Гелбрейт, Й. Шумпетер.

Достатньо цікавими є праці вітчизняних дослідників, котрі намагаються систематизувати накопичений досвід та пропонується до розгляду власне бачення проблем міжнародного співробітництва і шляхів оптимізації та інтенсифікації розвитку політичного партнерства. Зокрема варто відзначити праці таких дослідників, як Є. Макаренко, І. Погорську, А. Гальчинського, А. Кредісова, В. Семеновенка, В. Новицького, Н. Татаренко, Б. Канцелярука.

Мета і завдання дослідження. Основним завданням цієї наукової розвідки виступає спроба аналізу та систематизації такого суспільно-політичного явища, як Політичне партнерство – Транснаціональне партнерство – Регіональні трансформації, адже саме завдяки виробленню ефективних партнерських програм можливо побудувати якісно нову систему міжнародної співпраці. Відтак потреба дослідити перехідні суспільства, та ефективність їхніх партнерських взаємовідносин на прикладі Російської Федерації та України, зокрема в контексті ескалації конфліктних подій у регіоні Донбасу має першочергове значення. Адже побудова новітньої системи безпеки (зокрема політичної) України і ЄС з виробленням системи регіонального партнерства потребує детального розгляду на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів. Сучасні тенденції пошуку нових систем безпеки та загрози глобальних терористичних конфліктів залишаються доволі актуальними. У світовій практиці подолання загроз новітніх «гібридних» воєн постає в контексті останніх подій в Україні [3]. В цьому сегменті наукового дослідження варто підкреслити першість глобалізації як форми поширення новітніх загроз. Відповідно глобальні

перетворення на якісно новому рівні впливають на систему безпеки світу в масштабах як міжнародного співробітництва, так і пошуку регіональних систем партнерства. У цьому контексті партнерство як елемент політичного і соціального розвитку відіграє провідне значення.

Можемо спостерігати зростання загроз глобального характеру, основними з яких виступають військові загрози. В цьому контексті варто згадати Сирійський конфлікт, що розпочався на фоні релігійного протистояння між мусульманами шиїтами та сунітами. Характер такого конфлікту має у своєму взаємозадіяні комплекс властивостей, що зазначалися у праці «Зіткненні цивілізацій» С. Хантінгтона. Хоча Хантінгтон і розділив між собою західну та православну цивілізації, проте не було конфліктогенного розділення між сунітами і шиїтами ісламської цивілізації. Також видається доволі ефемерним термін цивілізацій, котрий містить безліч суперечностей у контексті політичного усвідомлення.

Залишається реальним сприйняття конфлікту в самій Сирії, проте не всі ісламські держави, що мають у своєму середовищі одночасно представників шиїтських та сунітських громад, переходять до відкритої агресії, хоча чинники кризогенності присутні в цьому суспільстві. Спостереження за кризою всередині країни наштовхує на роздуми про жорсткість повстанців та системну агресію до оточення [4]. Також можемо зазначити безліч напрямків та течій найбільш поширених релігій, котрі у своєму ядрі містять протиріччя, проте не реалізуються як каталізатори виникнення криз, попри те містять доволі значні політично навантажені ідеологемі кризогенності. Основними формами та каталізаторами виникнення криз, котрі призводять до реалізації деструктивних трансформацій в основному виступають ідеологемі боротьби, як шляху вирішення проблеми. У цьому системному явищі ідеологемі боротьби виникає субпоняття боротьби політичних ідеологем та активізуються відкриті військові конфлікти чи конфлікти закритих типів, так званих «гібридних воєн». На наступному етапі розгляду парадигми зародження відкритих протистоянь і розвитку конфліктів залишається відкритим питання про причини їх виникнення.

Розглядаючи причини і мотиви виникнення конфліктів, варто зосередити увагу на конфлікті українського Сходу 2014 року, котрий проходить крізь призму жорсткого протистояння, яке становить загрозу відкритого воєнного втручання та дестабілізації політичної ситуації в ЄС. Ескалація такого типу конфлікту може слугувати не тільки загрозою регіонального, але транснаціонального колапсу міжнародної системи світової безпеки. Відповідно постає питання побудови ефективної системи партнерства на засадах рівноправного партнерського взаємодоповнення з основними державами, що можуть виступити в ролі стратегічних партнерів.

Основними причинами зародження та становлення держав, що розвиваються в сучасній Європі та Азії, в основному лежать ідеологічні складові вважає Клаус фон Бейме [5]. Ідеологічна складова тісно вмонтована в структуру країн, що розвиваються та як основа політичного життя допомагає країнам еволюціо-

нувати. Попри стрімку еволюцію політична та ідеологічна складова існування держав може містити у своїй основі приховану деструктивну мотивацію. Розвиток держав з використанням імперських амбіцій може призвести не тільки до розширення імперії, але й до самознищення тієї держави, котра озброєна ідеологією імперіалістичного розвитку.

Можемо спостерігати в РФ формування міцних імперських амбіцій та становлення нової концепції «русського миру», як моделі розвитку держави. Відповідно московська стратегія імперіалізму достатньо далеко відійшла від ідеологем прозахідних цивілізацій, побудованих на демократичних принципах, про що може свідчити:

- перш за все, яскравим свідченням формування нової ідеології Москви, що своїм корінням торкається амбітних планів реконструкції СРСР нового зразка є існування в державі однієї панівної партії та знищення або подрібнення опозиції з подальшим її руйнуванням;

- зокрема варто звернути увагу на ЗМІ, котрі повністю підконтрольні олігархічним квазіутворенням панівного класу та виконують функцію поширення пропаганди, викривлення інформації. Такі форми контролю ЗМІ деструктивно впливають на систему якісного відображення та передачі інформації, як усередині країни, так і за її межами;

- наступним критерієм, що свідчить про деструктивні амбіції Кремля є нарощення військової сили, збільшення фінансування армії та підготовка війська до втручання і саме втручання в конфлікти поза межами власної території.

Отже, всі ці наведені та реалізовані дії свідчать в основному про амбітність проекту РФ, щодо відновлення та розширення великої російської імперії шляхом прямої військової інтервенції та захоплення нових територій. Одночасно проводиться діяльність, щодо популяризації ідей «русського миру», котрий багаторазово, як політичний проект доводив свою деструктивність та низький рівень ефективності. У таких умовах, Москва неминуче зазнає поразки, через залежність економіки і політики Кремля в світове господарство, геоелектроніку та процеси глобалізації світу.

Бачимо, що пошук побудови ефективної системи глобального партнерства України та дисонанс у діях з РФ зумовлюють проходження глобалізаційної системи світу крізь низку деструктивних трансформацій. Відповідно світова спільнота зіштовхується не тільки із загрозами розв'язання широкомасштабної воєнної кампанії, але й з проблемами ефективного вирішення криз на користь їхнього мирного врегулювання. Відповідно проходження транснаціонального партнерства крізь низку конфліктогенів у свою чергу відбувається на стику загроз глобального розвитку, – вважає дослідник О. Панарін [6]. В умовах наростання глобальних загроз варто виробити систему протидій та запобігання виникнення загроз глобального, транснаціонального рівня. У цьому сегменті варто аналізувати системи регіонального партнерства в політичному векторі, адже завдяки пошуку кризогенів у регіональних політичних та партнерських об'єднаннях є можливість реалізації та запобігання розвитку криз та конфліктів.

Через реалізацію пошуку кризогенів та запобігання застосування деструктивних ідеологем у суспільствах можна запобігти виникненню криз. Тому варто в аналізі розвитку перехідних суспільств реалізовувати системи транснаціонального і регіонального партнерства з врахуванням інтересів всіх учасників партнерських програм. Зосереджуючи увагу на реалізації ефективних систем партнерства з врахуванням економічної складової, розвитком науково-технічного прогресу, варто також зосереджувати увагу і на побудові партнерства у військовій сфері. Така форма партнерства дозволить ефективно вибудувати стратегію політичного розвитку перехідних суспільств на шляху побудови сучасних демократичних держав Центрально-Європейського регіону.

На жаль, у контексті останніх подій та процесів стрімкої глобалізації неможливо проводити поступальний рух новітніх продемократичних суспільств на шляху глобальної трансформації без врахування факторів воєнного розвитку. Спостерігаємо, що саме воєнний розвиток виступає основним домінантом та запорукою трансформації перехідних суспільств у демократичні процеси і гарантом інтеграції регіонального партнерства в глобальну систему світобудови.

Системні, регіональні перетворення та побудову інтеграційного партнерства в контексті глобалізації та транснаціоналізації, варто також проводити з врахуванням демократичних ініціатив. Демократичні ініціативи та розвиток зрілого суспільства, в концепціях якого будуть домінувати ідеологеми вільного ринку демократичних цінностей та безпеки і дотримання прав людей, є основою держав, інтегрованих у світову політичну систему. Думасмо, українським політичним елітам також варто враховувати цінності та перспективи використання демократії в процесі глобалізації

і трансформації України. Варто звернути увагу на праці Д. Локка стосовно підняття рівня демократії за допомогою певного примусового впливу одного або декількох лідерів на громаду [7].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Спостерігаємо, що градація нашого суспільства та інших перехідних суспільств відбувається крізь чинники глобалізації. Глобалізація в сучасному світі стає одночасно і викликом і надією на мирне співіснування в системі міжнародних відносин. Значення важливості збереження миру в умовах переходу людства на новий горизонт політичного та суспільного життя, що відображається у всіх сферах існування планети. Гостра проблема побудови стабільного антикризового управління у процесі глобального розвитку потребує пошуку та виявлення кризогенів, які стають перепоною для побудови партнерства в політичній, військовій, культурній, соціальній та на інших сферах глобалізованого трансформування соціуму.

Вважаємо, що подальше дослідження процесів трансформації перехідних країн вкрай важливе в контексті тих подій, що відбуваються в різних кутках світу. Процеси загострення криз та дослідження кризогенності задля побудови глобального партнерства має відігравати провідну роль у політичній науці та в системі міжнародних відносин. Спроби налагодити глобальне партнерство в перспективі мають призвести до побудови нової системи колективної безпеки, а відтак і до запобігання поширення криз у масштабах всього світу. Пошук мирного співіснування за допомогою побудови системи глобального партнерства малодослідженні і потребують подальшого розвитку та аналізу задля реалізації ефективних форм колективної, регіональної, транснаціональної безпеки.

ЛІТЕРАТУРА

1. W. R. Breit and R. L. Ransom. Paul A. Samuelson: Economic Wunderkind as Policy Maker, в кн. The Academic Scribblers: American Economists in Collision, 2nd edn (Dryden Press, 1982).
2. Hayes M. G. The Economics of Keynes: A new guide to the General Theory. – Edward Elgar Publishing, 2008. – P. 2, 3, 31.
3. Hoffman F. G. Hybrid Warfare and Challenges. Joint Force Quarterly (JFQ), Issue 52, Forth Quarter 2009. – P. 34–39.
4. Эксперт: Преступления оппозиции в Сирии стали системой – Максим Макарычев – Российская газета [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rg.ru/2013/10/11/hrw-anons.html>.
5. Бейме К. фон. Партии / Бейме К. фон // Политология вчера и сегодня. – Вып. 4. – М., 1992.
6. Панарин А. С. Стратегическая нестабильность в XXI веке / А. С. Панарин. – М. : Алгоритм, 2003. – 560 с.
7. Краснов Б. И. Теория власти и властных отношений / Б. И. Краснов // Социально-политический журнал. – 1994. – No 6. – С. 76–84.

В. И. Остапьяк,

*Прикарпатский национальный университет
имени Василия Стефаника, г. Ивано-Франковск, Украина*

ПОЛИТИКА ТРАНСНАЦИОНАЛЬНОГО И РЕГИОНАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

Рассматривается проблематика распространения и налаживания партнерских транснациональных отношений в контексте глобализации. Освещаются процесс трансформации региональной политики стран переходного типа в системе поиска и выработки эффективных форм политического партнерства.

Система отношений на разных уровнях социальных ступеней проходит через массу трансформаций. Трансформации на бытовом уровне обусловлены особенностями существования людей, так же в системе международных отношений оговариваются определенные особенности развития. Развитие международного партнерства является едва ли не основной составляющей процесса глобализации, перехода к геоэкономике или

пространственной экономики, как составляющей устойчивого развития современной цивилизации. Составляющие международной политики, безопасности и мира требуют проведения дополнительного анализа, ведь безусловно проблема преодоления международного терроризма и других глобальных угроз, в частности существование гибридных войн. Сложно определить термин гибридная война и осуществить попытку описать процесс благодаря которому это явление стремительно вошло в словообразовательное обращение невозможно на современном этапе существования такого явления.

Попытки наладить глобальное партнерство в перспективе должны привести к построению новой системы коллективной безопасности, а затем и к предотвращению распространения кризисов в масштабах всего мира. Поиск мирного сосуществования с помощью построения системы глобального партнерства требуют дальнейшего развития и анализа для реализации эффективных форм коллективной, региональной, транснациональной безопасности.

Ключевые слова: транснационализация; трансформация; партнерство; регионализация; глобализация.

V. Ostapiak,

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

THE POLICY OF TRANSNATIONAL AND REGIONAL PARTNERSHIP

Development of international partnership is considered to be the main component of the process of globalization and transition to geoeconomics or spatial economics as a component of sustainable development of modern civilization. The constituent components of foreign policy, security, and peace require further analysis because there arises a mega modern problem of overcoming of international terrorism and other global threats, including the existence of hybrid wars. At the present stage of existence of such phenomenon it is impossible to identify the term hybrid war for certain and make an attempt to describe the process by which this phenomenon came into general use.

However, partnership at the economic levels and activities of transnational corporations are closely interconnected with the regional economic political changes, which in their turn are interdependent on the political conjuncture of individual countries. Transformations of the political conjuncture and search for new systems of partnership in the global and regional environment make an influence on the entire system of economic, social, and political relationships between the main societies. Rapid changes in the social spheres of individual countries and the countries that are in a state of interdependent economic and political alliances (the author is referring to the EU and other forms of partnership) have a global effect on the partnership transformations in the political, social, economic, and military spheres.

The main objective of this scientific exploration is the attempt to analyze and systematize such a socio-political phenomenon as Political partnership – Transnational partnership – Regional transformations, because due to the development of effective partnership programs it is possible to build a qualitatively new system of international cooperation. Thus, the need to explore transitional societies and effectiveness of their partnership relations on the example of the Russian Federation and Ukraine, particularly in the context of the conflict events escalation in the Donbas region, is of the primary importance.

We believe that further study of the processes of transitional countries transformation is extremely important in the context of the events that take place in different parts of the world. The processes of crises aggravating and crisisgenety studying in order to build global partnership should play a leading role in political science and international relations system.

Keywords: transnationalization; transformation; partnership; regionalization; globalization.

Рецензенти: Турчин Я. Б., д-р політ. наук, доцент;
Бобіна О. В., канд. політ. наук, доцент.